

FRANSA SENATOSU'NDA "ERMENİ SOYKIRIMI" NİN İNKÂRININ CEZALANDIRILMASI YÖNÜNDE YASA TASARISININ SONUCU VE OTURUM NOTLARI

4 Mayıs 2011, Paris

TÜSİAD **BUSINESSEUROPE** ÜYESİDİR - AVRUPA ÖZEL SEKTÖR KONFEDERASYONU

MERKEZ : 46 Meşrutiyet Caddesi Tepebaşı 34420 İstanbul Türkiye Tel: 90 212 249 11 02 Fax: 90 212 249 09 13
ANKARA : 39/4 İran Caddesi Gaziosmanpaşa 06700 Ankara Türkiye Tel: 90 312 468 10 11 Fax: 90 312 428 86 76
AVRUPA BİRLİĞİ : 13 Avenue des Gaulois 1040 Brüksel Belçika Tel: 32 2 736 40 47 Fax: 32 2 736 39 93
ALMANYA : 28 Märkisches Ufer 10179 Berlin Almanya Tel: 49 30 28 87 86 300 Fax: 49 30 28 87 86 399
FRANSA : 33 Rue de Galilée 75116 Paris France Tel: 33 1 44 43 55 35 Fax: 33 1 44 43 55 46
ABD : 1250, 24th Street N.W. Suite#300 Washington DC 20037 USA Tel: 1 202 776 7770 Fax: 1 202 776 7771
ÇİN : Lufthansa Center, EUCCC/C-319, 50 Liangmaqiao Rd, Chaoyang-Beijing 100016 T: 861064622066 F: 861064622067

Fransa Senatosu, 4 Mayıs tarihinde, "Ermeni soykırımı"nın inkârının cezalandırılması yönünde yasa tasarısını görüştü. Usule göre öncelikle Senato Yasa Komisyonu'nda oybirliği ile kabul edilen ve tasarının kabul edilemezliğini savunan önerge tartışılarak oylamaya sunuldu.

Önerenin 196 evet ve 74 hayır oyuyla kabul edilmesi üzerine "Ermeni soykırımı"nın inkârının cezalandırılması yönünde yasa tasarısı düştü.

Usule göre Senatörlerin muhalefet partilerine verilen “niche parlementaire” çerçevesinde konuyu tekrar gündeme getirmesi mümkün olsa da kabul edilmezlik önergesinin kabul edilmiş olması yasanın ileride kabulünü zorlaştırıyor.

Senatoda yasanın görüşüldüğü oturumun Fransızca tutanağına ulaşmak için:

<http://www.senat.fr/seances/s201105/s20110504/s20110504001.html>

4 Mayıs'ta yasanın tartışılması sırasında gündeme gelen önemli görüşler aşağıda özetlenmiştir:

Serge Lagache (PS-Yasa Tasarısını gündeme getiren grubun raportörü):

- Türkiye'de inkâr devlet politikası olarak yürütülmektedir.
- 2001 yılında soykırımın yasayla tanınması inkâr ile mücadeleye yetmemektedir.
- Bu yasanın işlerlik kazanması için cezai yaptırım yasası kabul edilmelidir.
- 2006'da Meclis'ten geçen bu yasa Senato'da 6 yıl engellenmiştir. Sosyalist Parti Genel Sekreteri Martin Aubry'nin girişimi ile bugün görüşülmesi sağlanabilmiştir.
- Yahudi ve Ermeni soykırımları arasında hiyerarşi yaratılması kabul edilemez. İnkâr bir fikir değil suçtur.
- Parlamento'nun bu yasayı görüşmesi insanlık onuru açısından meşrudur. Tarihçiler yasaların üzerinde olamaz.
- Nicolas Sarkozy yasanın Senato'da görüşülmesine engel olmayacağını taahhüt etmiştir.
- Bugünkü Türkiye soykırımın sorumlusu değildir. Ancak Türkiye tarihi ile yüzleşmek zorundadır.

Jean-Jacques Hyest (UMP Yasa Komisyonu Raportörü):

- Soykırım bazı ülke Meclislerinde, uluslararası düzeyde önerge (résolution) olarak kabul edilmiştir. Fransa yasa yapma yolunu seçmiştir.
- Yasa Komisyonu soykırımı sorgulamamakla birlikte yeni yasanın ceza kanunu açısından sakıncaları olduğu görüşündedir.
- Fransa Medeni Kanunu soykırımın reddini yargıya taşıma imkânı vermektedir.
- Parlamente'nin tarihi olaylarla ilgili yasal düzenleme yapması uygun değildir. Yasalar tarihi araştırmalar için engel oluşturmaktadır.
- Yasanın Fransa-Türkiye ve Türkiye-Ermenistan ilişkilerine olumsuz etkileri olacaktır. Türkiye'de bu konuda toplumsal düzeyde başlayan tartışma ortamı ve Türkiye Ermenistan arasında başlayan barış süreci zarar görecektir.
- Cezai yaptırım suç ve cezanın yasallığı konusunda anayasal ilkeye aykırıdır. Yasa, düşünce ve ifade özgürlüğünü meşru olmayan bir şekilde kısıtlayacaktır. Bu özgürlük ancak nefret ve ayrımcılığı desteklediği anda kısıtlanabilir. Ermeni vatandaşları Fransa'da bu tür bir tehdit altında değildir.

- Yargı organları Fransa’da varolan Gayssot yasasına göre Yahudi soykırımına yönelik uluslararası kararlara dayanarak yargıya varmaktadır. Ermeni soykırımı konusunda bu şekilde bir uluslararası referans yoktur.

Michel Mercier (Adalet Bakanı) :

- Ermeni vatandaşlar Fransa toplumuna tamamen entegre olmuştur. İnkâr konusunda varolan yasalar çerçevesinde yargıya başvurmaları mümkündür. İnsanlığa karşı işlenen suçlar yargı denetimine tabidir.
- Önümüzdeki günlerde Fransız yasalarına geçirilecek olan AB mevzuatı uyarınca insanlığa karşı işlenen suçların cezalandırılması için uluslararası yasalarca tanınması gerekecektir.
- Cumhurbaşkanı Sarkozy kendisini ve beni ziyarete gelen Ermeni vatandaşlarımıza şu vaatleri vermiştir:
- Fransa’daki tüm başsavcılara Fransa’da yaşayan Ermeni vatandaşların kökenlerinden dolayı maruz kaldıkları her türlü suçun cezalandırılması yönünde genelge gönderilecektir.
- Yahudi toplumu ile olduğu gibi, Ermeni hukukçularla ortak olarak soykırımın inkârı ve ırkçılık vakalarının düzenli incelenmesi sağlanacaktır.

Nathalie Goulet (Merkez Birliği):

- Soykırım konusunda hassasiyet gösterirken Ermenistan’ın diplomatik zaafı göz ardı edilemez.
- Tarihsel verilere bakıldığında Azerbaycan soykırım konusuyla ilgili değildir. Yahudi soykırımı nedeniyle Gazze’de yaşananlar meşru olamayacağı gibi bugün Karabağ’da yaşananlar da meşru sayılamaz.
- Azerbaycan’da ve Kafkasya’da yaşananlar karşısında Fransa da sorumludur ve her fırsatta Kafkasya çocuklarının çektiği acılar dile getirilmelidir.

Josselin de ROHAN (UMP):

- Yasa uygunsuz ve kabul edilemezdir. Beklenen uzlaşma sonucunu getirmeyeceği gibi, Türkiye-Fransa, Türkiye-Ermenistan ilişkilerini de zedeleyecektir.
- Bu yasanın kabulü konusunda Ermenistan hükümetinin hiçbir talebi yoktur.
- Hrant Dink’in öldürülmesinin ardından Ermeni soykırımı konusunda Türk toplumunda önemli bir bilinçlenme süreci başlamıştır.
- Türkiye’nin tarihi gerçeklerle yüzleşebilmesi için Fransa’ya düşen Türkiye ve Ermenistan’daki iyi niyetli çabaları desteklemektir.
- Ancak otoriter rejimler tarihi olayları lehlerine çevirmek üzere yasa yoluna gider.
- Yasanın ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı etkileri göz ardı edilemez.

Charles Gautier (Sosyalist Parti):

- İnsan hakları ülkesi olarak tarihin sansürlenmesine yönelik bir yasanın kabulü, Fransa’nın oynamak istediği role zarar verecektir.
- Bir halkı suçlayacak konumda değiliz. Yasa yapıcı olarak tarihçilerin yerini de alamayız.
- Soykırım artık yadsınmasa da halen araştırılması gereken pek çok konu vardır.
- İnkârı yargılayabilecek yasalar mevcuttur.

- Bu tarihsel olaylar Fransa'yı doğrudan ilgilendirmemektedir. Fakat diplomatik ilişkilerine ve barış arayışına zarar vermektedir. Fransa-Türkiye-Ermenistan ilişkileri ciddi hasar görmektedir.
- Yasa yapıcı olarak toplulukların isteği üzerine değil gerçekler üzerine hareket etmemiz gerekir.
- Fransa'da çok önemli bir Türk topluluğu da bulunmaktadır. Vatandaşlarımız arasında ayırım gözetmemeliyiz. Laik bir ülke olarak değerlerin evrenselliğine saygı göstermeliyiz.

Bruno Gilles (UMP) :

- Sosyalist Parti'nin yasayı gündeme getirmesi sadece seçmenine yönelik bir harekettir. Ancak samimi değildir. Çünkü 2001 yasasının oylamasından önce senatörlerin desteğini sağlamak için yapılan benzer bir seferberlik yapılmamıştır.
- Yasayı destekleyeceğim. Ancak bu derece önemli bir konunun partizan bir oyunla ele alınmaması gerektiğini düşünüyorum.

Ambroise Dupont (UMP)

- Bu tartışma sorunları çözmekten çok sorun yaratmaktadır.
- Güney Kafkasya'da barışa katkı yapmak üzere Fransa tarafsız davranmalıdır.
- Türkiye ve Ermenistan'da ılımlı bir ortamda tarihin sorgulanmasına yardımcı olunmalıdır.

Robert Badinter (Sosyalist Parti):

- Kişisel entelektüel nedenlerle yasayı desteklesem de prensip olarak Yasa Komisyonu'nun önermesine destek vereceğim.
- Yasa yapıcı olarak Anayasa'nın bize verdiği yetkilerin ötesine geçemeyiz. Duygusal davranamayız.
- Soykırımı tanıyan 29 Ocak 2001 yasası da Anayasa'ya aykırıdır. Öncelikle yasanın hukuksal destekten yoksun olması kuvvetler ayrılığı prensibine aykırıdır.
- Aynı zamanda yasa yapıcı uluslararası ilişkiler ve diplomasi alanında da yetkilerini kötüye kullanmıştır. Parlamento'nun devlet adına tüm yetkileri kullanabileceğini iddia etmek ciddi değildir. 2001 yasası Fransa halkının değil Fransa'nın adına alınmıştır.
- Bu şekilde yasa yapıcının Anayasa'nın 34. maddesinde tanımlanan yetkileri aşılmıştır. Yasa yapıcı Cumhurbaşkanı'nın, hükümetin ve Dışişleri Bakanı'nın diplomatik ilişkiler alanında yetki alanına karışamaz. Bu nedenlerle yasa Anayasa'ya aykırıdır.
- Bu yeni yasa, istemeden de olsa, Ermeni vatandaşlara bir tuzak oluşturmaktadır. 2001'den bu yana yapılan yasal düzenlemelere dayanarak Anayasa Mahkemesi içtihadına göre, Mahkeme'nin onayını almadan yapılan yasaların değiştirilmesi veya iptali söz konusudur. Bu çerçevede, son yasaya bağlı olan önceki yasaların da aynı şekilde iptali gündeme gelmektedir.
- Sonuç olarak bu yasaya dayanarak açılacak bir davada, davalı yasayı Anayasa mahkemesine götürerek 2001 yasasını da iptal ettirebilecektir.
- Amaçlanan hedefe bu yolla varılamayacağı bellidir. Ermeni vatandaşlarımızın inkârı yargılayabilmeleri için hukuksal yollar mevcuttur.
- Bununla birlikte 21. yüzyılda Türkiye'nin bu vahşeti tanıması gerekir. Büyük demokrasilere ve devlet adamlarına geçmişte olan suçları tanımak onur getirir.

Yasa Komisyonu raporuna diğer destek konuşmaları:

François Zocchetto (Merkez Birliği)

Jacques Blanc (UMP- Senato Türkiye Dostluk Grubu Başkanı)

Cezai yaptırım yasasına diğer destek konuşmaları:

Jean Noël Guérini (Sosyalist Parti)

Guy Fisher CRC-SPG (Komünist Cumhuriyetçi Vatandaş grubu ve Sol Parti – Aynı yönde ikinci bir yasa tasarısı veren grubun raportörü)

Gérard Collomb (Sosyalist Parti)

Bernard Piras (Sosyalist Parti)